

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

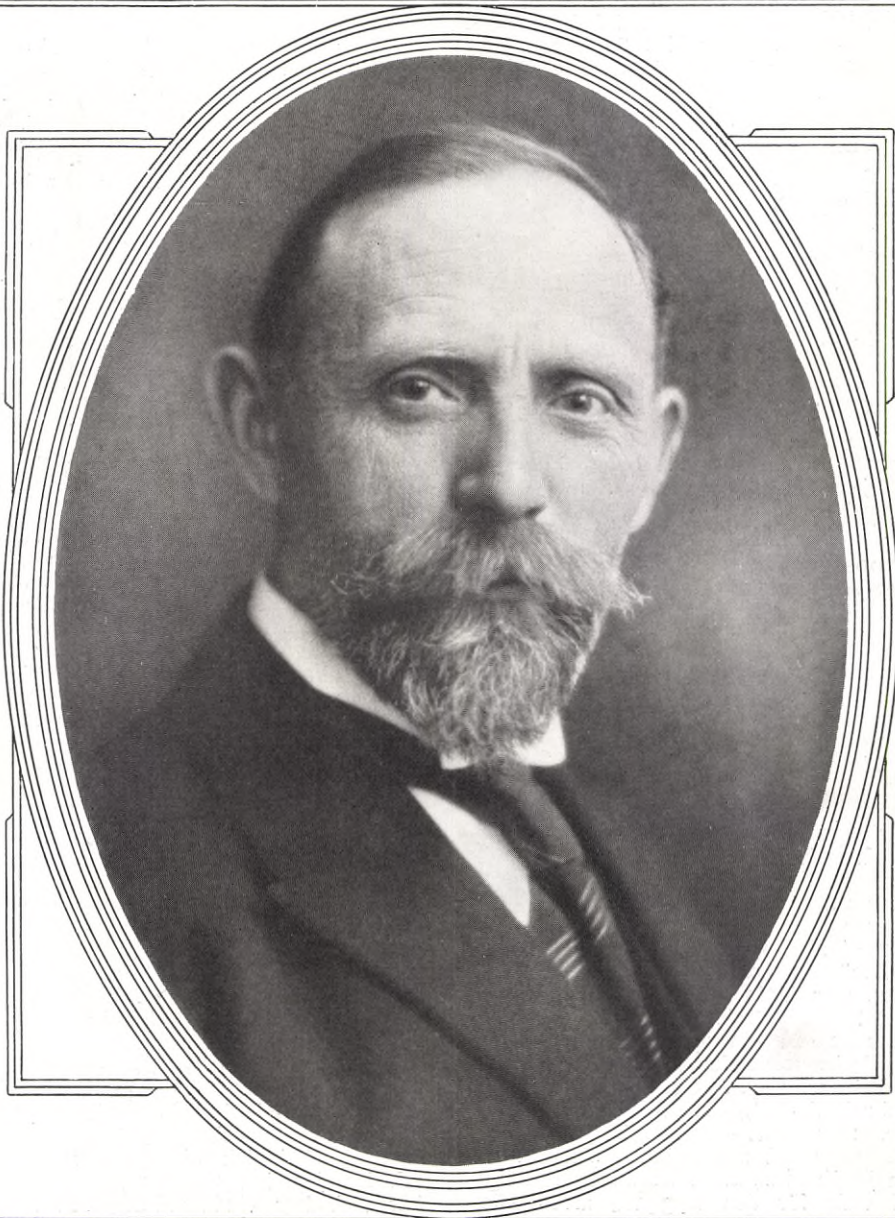

• HVAR 8 DAG •
ILLUSTRERADT MAGASIN

25:TE ÅRG.

DEN 21 SEPTEMBER 1924.

N:o 51.

Hovfoto. Jøger, Sthlm.
Kliché: Aug. Sjöbergs Klichéanstalt, Gbg.

Östarpsgården.
Foto. Jeppsson, Limhamn.

Svein Anders.

September månad är i år en riksdagsvalens månad, då de partipolitiska vägorna gå högt och bryta sig mot varandra. Men detta har icke hindrat, att den tillika såsom varje år varit landstingens månad, då representationerna för våra kommuner av andra ordningen sammanträtt för att vårda sina angelägenheter. Särskilda svårigheter ha i år för dem vållats av den ekonomiska depressionen: 14 landsting av de 25 ha måst höja skatten, 6 ha samma utdebitering som i fjol och blott 5 ha kunnat företaga sänkning däri.

Bland landstingen intager Malmöhus läns av ålder en rangställning både i verksamhetens omfattning och i tillgängliga medel. Vi återgiva i dag på första sidan bilden av dess ordförande, förutvarande statsrådet, domänintendenten Sven Linders.

Sven Linders är född i Nevishög i Malmöhus läns den 14 februari 1873. Föräldrane voro lantbrukaren Nils Andersson och hans maka Ingar Olsdotter. I motsats till sin äldre broder, den förtjänstfulle sekreteraren i den stora fattig- och barnavårdskommittén, häradshövding Jacob Linders, som slagit in på den lärda banan, ägnade sig Sven Linders åt fädernas yrke och övertog i sinom tid hemmansdelen $\frac{2}{3}$ mtl. Lilla Nevishög N:o 6 samt arrendet av domkyrkoehemmanet $\frac{1}{6}$ mtl. Nevishög N:o 8, vilket hans fader och farfader innehafte före honom. Det dröjde icke länge, förr än han förvärfvade sig ett stadgat anseende i sin ort som driftigt jordbrukare; han ödkade även kvarnrörelse och gjorde sig bemärkt för sina präktiga trädgårdsanläggningar, för vilka Skånska trädgårdsföreningen tilldelade honom sin stora silvermedalj. I besittning även av sådana personliga egenskaper, som på skånska landsbygden åt sin innehavare förläna särskild prestige, nämligen lugn och självmedvetenhet i förening med betänksamhet och utpräglat sinne för det praktiska, togs han också snart nog i anspråk för variehanda kommunala förtroendeuppdrag, vilka han fullgjorde med reda och plikttröhet.

En allmännare uppmärksamhet tilldrog Linders sig emellertid icke, förrän han vid 1908 års andrakammarval korades till den bekante Pehr Pehrssons i Åkarp efterträdare som riksdagsman för Bara härad. Han överraskade då med den ovana anblicken av en skånsk bonde med socialdemokratiskt program och det var nog mera med hjälp av industriarbetarna i Lomma och Arlöv än på grund av sina yrkesbröders anslutning han med 1,129 röster mot 938 lyckades distansera den liberale motkandidaten, som var ingen mindre än agronomen Nils Hansson på Framnäs, då redan erkänd som det rationella hemmansbrukets ypperste, numera professor vid centralanstalten och berömd vida över landets gränser för sina insatser på djurutfodringslärans område. Bara härad, som förut kunnat känna sig stolt över riksdagsrepresentanter sådana som Ola Andersson i Burlöv och Jöns Bengtsson i Gullåkra, hävdade vackert sina traditioner vid detta sitt sista majoritetsval: både den valde och hans motkandidat skulle i sinom tid komma att beklåda jordbruksministerstaben.

Språnget dit var emellertid icke för Sven Linders taget i ett steg. Redan vid sin första riksdag tilldrog han sig likväl en viss uppmärksamhet genom sina icke talrika, men klara inlägg i en fråga, som av ålder omfattats med ett levande intresse i småbrukarekretsar, nämligen om upplåtande av egna hemslägenheter å kronoegendomar, särskilt nybyggarlägenheter å kronoparker. Det var hr Lindhagen, som framburit de motioner, till vilkas förmån han utpräddes, men säkerligen tilldrog sig den praktiske lantmannen på skånebanken större uppmärksamhet än jordfrågans store teoretiker, när han varmt tog till orda för den tryggade arrenderät-

tens företrädare framför den fulla äganderätten, när det gäller att skaffa jord åt sådana Sveriges söner, som befinna sig i ekonomiskt blygsamma villkor. Redan vid följande riksdag (1910) togs han i anspråk för jordbruksutskottet och väckte då sin första självständiga motion, åsyftande skapandet av egna hem på landsbygden med förmåga att icke blott som dittills skaffa storbruket pålitlig arbetskraft, utan ock utveckla sig till egentliga och självständiga småbruk. Här tog han ock till orda för statens övertagande av underhållet av de stora huvudvägarne i landet. Även vid de följande riksdagarne lade han i dagen ett intresse för moderneringen i förening med en moderation vid sina socialdemokratiska åsikters urgerande, vilka läto det kännas som en förlust även utanför det egna partiet, när han med 1917 års utgång lämnade riksdagen för att 1918 övertaga domänintendentsbefattningen i Malmöhus län. Förordandet framkallade en del kritik och utlades som en politisk belöning, men klandret hade åtminstone i den meningen intet fog för sig, att det här skulle rört sig om ett insläende på nya vägar: raden av domänintendenter hämtade ur riksdagsmännens led under den gamla högerregimens tider var därtill aldeles för lång och Skåne självt hade helt nyligen i Anders Persson i Mörarp och Ivan Månsson i Trää haft exempel på parlamentariska domänintendenter, som sannerligen icke i jordbrukareskicklighet hade förmåga att upptaga tävlan med Sven Linders. Bland de talrika kronoarrendatorerna i vårt sydligaste län har heller intet missnöje försports med den nye utövaren av kronans tillsyn över deras arrendeegendomar. Sin nya uppgift har han fullgjort med allt det nit och all den samvetsgrannhet, som städse utmärkt honom.

Redan vid bildandet av den första ministären Branting var det påtänkt att förvärva Linders för chefskapet i jordbruksdepartementet. Ohälsa hindrade honom då att mottaga uppdraget, men då socialdemokraterna i oktober 1921 åter bildade ministär, blev det han, som kom att efterträda sin forne motkandidat i Bara, prof. Nils Hansson. Det var under en för jordbruket kritisk tid han trädde till och naturligtvis var han icke i stånd att uppfylla vare sig de krav eller de förväntningar, som under dessa omständigheter ställdes på honom. Även utpräglade politiska motståndare vitsordade dock vid hans avgång tillsammans med den övriga andra ministären Branting i april 1923, att han icke saknat den goda viljan och från hans departementschefstid kunna åtskilliga viktiga anordningar antecknas, som vunnit allmänt erkännande. Nötboskapspremieringen omorganiserades sålunda då i tidsenlig riktning, bestämmelser rörande villkoren för export av potatis, som måste anses gagneliga, blevo utfärdade och i syfte att skydda landet mot mul- och klövsjukans härjningar vidtogos effektiva åtgärder. Under hans ministertid bedrevs ock det förberedande arbete till lösningen av den betydelsefulla frågan om hushållningssällskapens omorganisation, som numera lett till resultat.

I Malmöhus läns landsting gjorde Linders sitt inträde 1910. Hans arbete vann snart även här uppskattning och då socialdemokraterna år 1919 blivit det största partiet därinom, korades han till tingets ordförande och har bortsett från den tid han var statsråd fortfarit att föra klubban. Av landstinget har han erhållit säte i direktionen för länets stora sjukvårdsrättningar i Lund.

Nämnas bör måhända även att han i många år varit ordförande i Skånes mindre jordbrukares ömsesidiga sjukvårdsrättningar.

År 1903 ingick Linders äktenskap med Alfrida (Frida) Josefina Gudmundsson, dotter av lantbrukaren Anders Gudmundsson och Maria Pettersson.

En imponerande och vacker utställning av kolonitvädgårdsprodukter öppnades den 13 september i Blå hallen i Stockholms Stads-hus. Stockholms stads kolonitvädgårdsråd står som anordnare och dess ordförande,

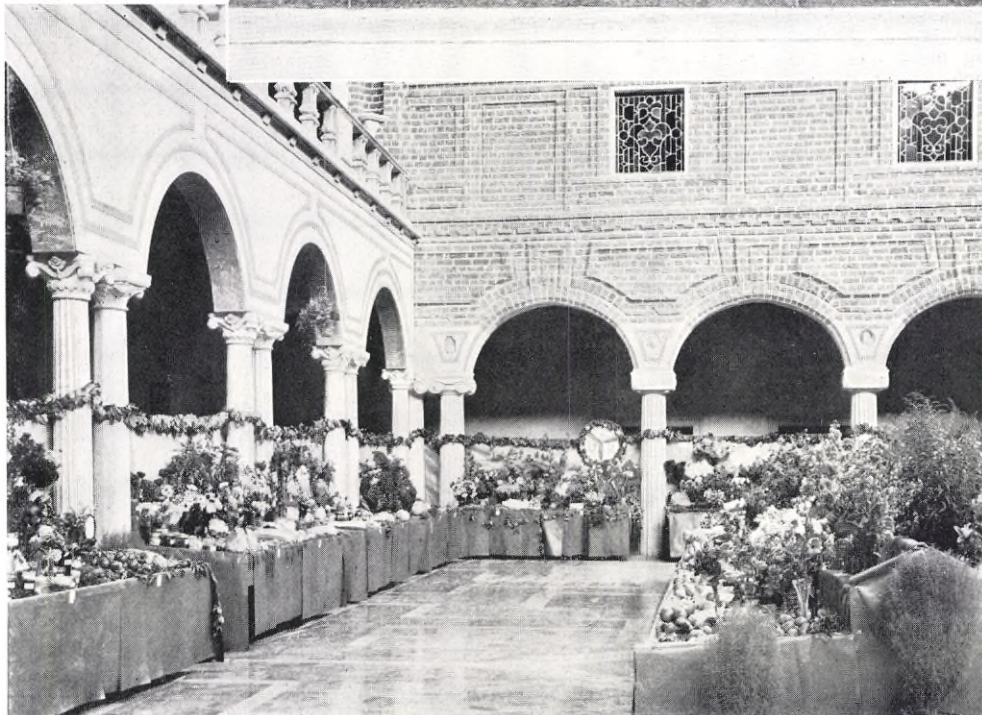
SLOTTSSKOGS-FARKEN I GÖTEBORG firar 50 årsjubileum den 16 september.

Trå öyer från det stora parkområdet: Entrén och Siora dammen. Fotos Utgård, Göteborg

Nederst: UTSTÄLLNING I BLÅ HALLEN AV ALSTER FRÅN STOCKHOLMS KOLONITVÄDGÅRDAR.

Foto. Segerstedt, Sölm.

Klinke, Sjöberg, Gbg.

borgarrådet Harry Sandberg erinrade vid öppnandet om rörelsens sociala och nationalekonomiska betydelse samt påvisade dess glädjande fram-marsch från ett 50-tal lotter för 20 år sedan till omkr. 7,000 nu.

Lantbruksakademien v. preses, landshövding F. de Geer förklarade därefter utställningen öppnad.

Prins Carl har nyligen företagit en omfattande Norrlandsresa, varvid särskilt Röda korsets organisationer inspekterats. Bl. a. besöktes Boden, Kiruna, Vittangi, Junosuando och Tärändö. I Kiruna besåg prins Carl malmbrytningen och avlade besök i yrkesskolorna och kyrkan, vilken som bekant äger en mycket vacker altartavla, målad av prins Eugen.

PRINS CARL I KIRUNA den 11 september, där H. K. H. inspekterade Röda Korsets förrådsmagasin. Ledamöter av R. K:s lokalstyrelse Fr. v. Fru Lindgren, Kiruna; generalsekr. frih. Sjöstrand, Kiruna; konsistorienot. Alb. Carlgen, Luleå; Prins Carl (X); ingenjör P. A. Anderson, Kiruna; fru Ögeren och fröken Wikbom, Kiruna; disp. Axel Nordman, Tuollovaara, styr. ordf. disp. Granström vid Luossavaara-Kirunavaara A.-B. och doktor Hallgren, Kiruna. Foto. Borg Mesch, Kiruna. Lithé: Sjöberg, Gbg.

VATTENRENINGSVAGNAR VID ARMÉN.

Frågan om vattenförsörjningen i fält är ej endast en hygienisk angelägenhet, utan även, och kanske framför allt, en förplägnadsfråga. Denna detalj av arméns underhåll, som hos oss länge varit obeaktad, har därför på initiativ av generalintendenten, general Frölich, upptagits även för den svenska armén.

I utlandet har man redan för länge sedan funnit metoder, som möjliggöra en ganska tillfredsställande lösning av denna fråga.

Vattenförsörjningen vid en armé innebär icke endast vattnets anskaffning och distribution utan även vid behov dess rening. Där vatten ej finnes tillgå på orten, måste det anskaffas; det måste framföras från andra platser, vare sig genom särskilda transporter eller ledningar, eller ock kan man genom upptagande av brunnar eller andra anordningar på platsen skaffa vatten.

Men det vatten, som finnes till hands eller som skaffas fram, är ofta orent, ja det kan vara infekterat av sjukdomsalstrande bakterier. Farligast av dessa äro för sammandragna arméer sådana, som alstra tyfus, kolera, tarmkatarr, rödsot, mjältbrand o. s. v.

Ju tätare befolkat ett land blir, dess mer förorenat blir vattnet, och i operationsområden, där arméer en längre tid uppehålla sig, blir vattnet mycket lätt förorenat även av skadliga bakterier.

I alla i världskriget deltagande arméer fann man nödvändigt att vidtaga omfattande åtgärder till vattnets rening. Det erkännes allmänt, att man endast härigenom lyckades undgå sådana förhärjande epidemier, som annars så ofta under föregående krig bland soldater och civilbefolkning spridd sjukdom och död.

Olika vattenreningsmetoder ha använts om det gällt rening av vatten för individuellt bruk eller i större skala. I förra fallet ha i allmänhet oaktat

Forts. å sid. 819.

Kliché: Goen, Gbg.
VATTENRENINGSVAGN från Famedafabriken i Berlin. Uppställd vid Intendenturkompaniet i Stockholm. Längst t. h. vid vagnen, intendenten KAPTEN MAX SCHÜRER VON WALDHEIM, den kände Carl XII-forskaren, som ofta skrivit i H. & D.

Efter fotografier.

**GAMLA KASSAKISTOR
FORDOM TILLHÖRANDE:**

1. Roslags nation.
2. Fjerdhundra nation.
3. Upplands nation, alla i Uppsala.

En intressant upptäckt har gjorts av docenten Olof Östergren i Uppsala, vilken bland kvarlåtenskapen efter sin morfader, kyrkoherden i Roslagsbro, C. E. Hedrén, vilken år 1829 var andre kurator i Upplands nation, påträffat de tre gamla kassakistorna för Fjerdhundra, Roslags och Upplands nationer, som 1823 och 1829 sammanslogos till den nuvarande Upplands nation. Roslags och Upplands kassakistor ha förut återfunnits och sedan nu också Fjerdhundra kommit tillrädda är samlingen komplett. Den är ett mycket vackert arbete, sannolikt från någon gång i slutet av 1600 ta'et. Den är i runt tal 80

Kliché: Aug. Sjöbergs Klichéanstalt, Gbg.

cm. lång, 50 cm. bred och 40 cm. hög. Fogarna äro klädda med rikt ornerade beslag och den är försedd med två bastanta lås.

Kyrkoherde Hedrén var den siste skattmästaren i Upplands nation före sammanslagningen och vid hans avgång ha tydligen de då onödiga kistorna överlätit på honom.

*

Den första interskandinaviska kongressen för auktoriserade revisorer hölls i Kristiania

den 28—31 augusti och hade samlat ett 50-tal deltagare från Norge, 9 från Sverige och lika många från Danmark. Kongressförhandlingarna hölls i Kristiania Handelsstands Forenings magnifika lokaler och inleddes med redogörelser för förhållandena på området i de skandinaviska

Fot. å sid. 818.

Efter fotografi.

FÖRSTA INTERSKANDINAVISKA KONGRESSEN FÖR AUKTORISERADE REVISORER i Kristiania 28—31 augusti. 1. Kongressens ordförande, revisor T. J. Dybwad, Kristiania 2. Revisor S. Svensson, sekr. i föreningen "Auktoriserade Revisorer" i Stockholm.

Kliché: Aug. Sjöbergs Klichéanstalt, Gbg.

DANSKA KONUNGAFAMILJEN med gäster å dess sommarresidens Marselisborg vid Aarhus Fr. v. Ex-storhärtingen av Mecklenburg-Schwerin (drottningens broder) med gemål, prins Waldemar, härtingen av Cumberland, änkehärtinginnan av Cumberland, konung Christian, drottningen, prinsessan Olga av Cumberland, prins Axel, prinsessan Victoria (kejsar Vilhelms dotter), gift med hertigen av Cumberland samt prinsessan Margaretha. — Efter fotografi. Klische: Goes Ritzgrå & Klischeestalt, Gbg.

KRISTIANIA STADS 300-ÅRSJUBILEUM. Norska konungaparet till Akershus slott där jubileumsutställningen öppnande äger rum. Vid konungens sida ordföranden barkchefen With och vid Drottningens sida jubileumskommitténs ordförande advokaten Bergh. — Efter fotografi. Klische: Goes Ritzgrå & Klischeestalt, Gbg.

Kristianias 300-årsjubileum skulle egentligen ha givit anledning till storartade festligheter, men det nu i stadsfullmäktige så starka partiet, som bl. a. genomdrivit stadens namnförändring till Oslo, har emellertid funnit ett sådant storstilat högtidlighållande mindre lämpligt för det nya Oslo. I stället för festligheterna har nu på Akershus slott öppnats en stor utställning, genom vilken stadens tillväxt och utveckling på ett utmärkt sätt belyses. Vid öppnandet närvar konungaparet, regeringsmedlemmarna och stadens främsta ämbets- och tjänstemän. Kristianias själva grundläggningsdag, den 27 sept., kommer att firas med stort fyrverkeri ute på fjorden.

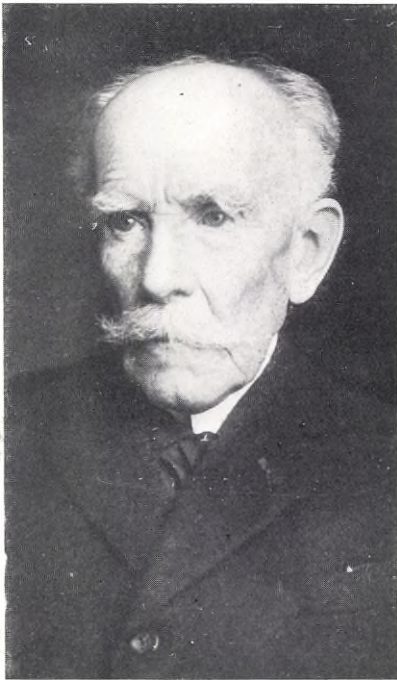

Efter fotografi. Kliche: Goes, Gbg.
FRÅN NATIONERNAS FÖRBUNDS-KONFERENS I GÉNÈVE. Fr. h. Sveriges delegat, Hjalmar Branting samt delegaterna van Harnebeck och Politis. Text å sid. 819.

En av Frankrikes mest bemärkta män, författaren och patrioten Othenin de Cléron, greve d'Haussonville avled den 1 september i Paris i en ålder av åttioett år.

Greve d'Haussonvilles fader var på en gång deputerad och historieskrivare och hans intressen och anlag gingo i rikaste mått i arv till sonen. Denne invaldes 1871 i nationalförsamlingen men lämnade redan sex år därefter det politiska livet för att sedan ägna sig åt sociala, litterära och historiska studier. Ett stort antal verk, däribland om så vitt skilda ämnen som kvinnornas lönefråga och hertiginnan av Bourgogne, straffanstalter och Prosper Mérimée visa räckvidden av hans arbeten. Han invaldes i franska akademien 1887, vars doyen han nu var, och blev 1904 medlem av Academie des sciences morales et politiques. — Efter fransk-tyska kriget grundade han 1872 ett sällskap till skydd och hjälp för de elsass-lothringare, som lämnat de erövrade provinserna vid besättningen. Ända till sin död fullföljde han med iver detta arbete. Greve d'Haussonville var en god fransk kulturbärare av ädlaste slag med en skicklig penna, som fördes lika mycket av en skarp intelligens som ett gott hjärta.

TILL SPANIENS SVÄRIGHETER I MAROCKO: Konung Alfons XIII och general Primo de Rivera. Text å sid. 819

Efter fotografi. Kliche: Goes, Gbg.
OTHENIN DE CLÉRON, GREVE D'HAUSSONVILLE. Fransk politiker och skriftställare. F. 1843. † 1 sept.

Efter fotografi.

Kliche: Goes Rithyra & Kinnarssons, Gbg.

Överst t. v.: GRUPPBILD AV DELTÄGARE I INTERNATIONAL LAW ASSOCIATION'S KONGRESS, tagen framför Riksdagshuset.

1. Lord PHILLIMORE (England), eng. avdeln. president. 2. Mr. KUHN (För. Stat.). 3. Dr. BELLOT (Engl.). 4. M. BOR (Frankrike). 5. Sir JOHN FISCHER WILLIAMS (Engl.). 6. Häradshövding HUSELIUS, Stockholm, generalsekretärare. 7. Miss MACMILLAN (Engl.).

Nedanst bild: GENERALSEKRETARIATET. 1. Häradshövding G. HUSELIUS. 2. Advokat N. BERGLUND. 3. Fru DAGMAR WALDNER. Text å sid. 819.

Överst t. h.: MINNESMEDALJ I GULD AV 18:DE STORLEKEN nypräglad och jämte guldkedja av K. M:t överlämnad till presidenten och vice presidenten för Världspostkongressen, generaldirektör J. JUHLIN och direktör C. DECOPPET. Text å sid. 819.

MÄNNISKANS ÄLDSTA KULTURDOKUMENT.

FÖRHISTORISKA MONUMENT I ANDERNAS HÖGLAND. — FÖR H. 8. D. AV PROFESSOR A. POSNANSKY.

I äldsta tider utvalde människoflockarne med förkärlek alla stora högländer till boningsorter på grund av deras tempererade klimat och icke alltför yppiga markvegetation. På dem utvecklade sig så småningom mycket högtstående kulturer. Så finna vi på de sydamerikanska Andernas högplatå och de dem omgivande regionerna, som av de gamla krönikeskri- varna betecknades med "Alto Peru" (det nuvarande Bolivia) rester av två stora sp åk, *Aymara* och *Quechua*, av två religiösa kul- ter, *Patscha-Aischatschi* eller *Patscha Kama* och *Virakotscha* eller *Titivira- kotscha*, liksom av två arkitektoniska stilar, varav alltid den förstnämnda äldre än den sistnämnda. Därav kan man sluta, att två prä- historiska immigrationer ägt rum på Andernas hög- land, av vilka vardera med- förde en rik kultur, sin re- ligion och sitt språk. Det förefaller som om dessa in- vandrare kommit varken från söder eller norr utan från väster och så utvald de höglänta Anderna och de då stora sjöarnas öar och stränder för sin bofasta kultur. De första påvis- bara spåren efter en kultur hos dessa prähistoriska män-

TEMPELRUIN FRÅN DEN (primitiva) TIHUANACU-PERIODEN. T. v. : SOLPORTEN I TIHUANACU med de av professor Posnansky ut- tvödda kalenderinskrif- tionerna. Klische: Gies, G. o. p.

niskor på Andernas högländ är i varje fall den primitiva perioden Tihuanacu, en sorts tidig kultur, som sannolikt var det första försöket av en av de autochtona, intelligentare stammarna att religiöst och politiskt underkiva de oav- hängiga skarorna, vilka levde kring- strödda på öarna, på stränderna av den då högländet betä- kande sjön Titicaca och på Andernas sluttningar, och göra dem bofasta. För detta ändamål utval- des den strategiskt säkraste och även annars gynnsammast

Efter fotografi.

MONOLITISKA STENBILDPELARE helgade åt Titicacajöns fiskar.

Kliche: Goes, Gbg.

jordhålor, nämligen så, att jorden schaktades ut ur marken i de dimensioner, i vilka man ville bygga byggnaden eller bostaden. Sidoväggarna, som tillika tjänade som kon-tensionsmurar, bekläddes med sten. Den första Tihuanacuperioden har sitt ursprung på höglandet och utvecklade sig därför från allra primitivaste stadium till högre. Denna människans evolutionsperiod på höglandet avbröts genom en katastrof eller en kanske mycket kortvarig nedisning, på vilken man finner påtagliga tecken. Att döma av antalet efterlämnade byggnadskonstruktioner, vilkas stenar som redan nämnt äro bearbetade med

Efter fotografi.

Kliche: Goes, Gbg.

MANSHÖGT HUVUD AV EN AVGUDABILD I STEN med ideografisk inskription från Tihuanacu. Hittills har man icke lyckats finna resten av bilden, som i sin helhet bör ha varit 6-7 m. hög.

de enklaste stenverktyg, tycks denna period likväl ha omfattat flera århundraden.

belägna platsen, den dåvarande halvön Tihuanacu, för att dit förlägga ett religiöst-politiskt centrum. Av de rester, som återstå människorna efter byggnadskonstruktioner från denna tid, ser man tydligt, att människorna började giva stenen form eller, bättre uttryckt, att arkitektoniskt bearbeta stenen, så att säga omsätta sitt skönhetsinne på enklaste vis, och därtill med de allra primitivaste stenverktyg. För detta ändamål betjänade man sig helt naturligt av det mjukaste materialet, den röda sandstenen och hårdare tuffer, som gjorde det minsta motståndet mot verktygen. Detta stenmaterial fann man på slutningarna av en ungefär 7 km. söderut belägen höjdsträckning vid namn Kimsatschata vid den lilla platsen Andamarca och från vulkanen Kyappia. Byggnaderna såväl som bostaderna inbyggdes under denna period i marken som

ETT OFULLBORDAT BOSTADSTORN AV STENBLOCK i ruinerna i Sillastani på halvön Umayu. — Efter fotografi. Kliche: Goes, Gbg.

De prähistoriska människornas på höglandet andra kulturperiod var utan tvivel den andra Tihuanacuperioden. Dennes utbredningsområde sträckte sig i söder till Argentina, i norr till Equador, Columbia och sannolikt även betydligt nordligare. De stora monolitiska monumenten (fig. 2, 3, 4) vars skulpturer bestå av stela, men likväl stilfulla ornamentala ideografiska inskrifter i bas- och hautrelief, uppväcka ännu i dag genom sin djupa symbolik arkeologernas förvåning, genom sin monolitiska uppbyggnad ingenjörernas beundran och arkitekternas förtjusning genom sin egenartade karaktär och sin rena, dekorativt verkningsfulla, man skulle nästan kunna säga heraldiska stil. Denna periods egendomliga prägel, som icke återfinnes på någon annan plats i världen, är Tihuanacu-stilen. Keramikerna med sina delvis inbrända färger återgiva den tidens kosmologiska myter och kosmogoniska åskådningar. Monumentens

Forts. å sid. 819.

Foto. Amosrg & Pretn z, Sthlm.

Kliche: Sjöberg, Gbg.

SVENSK PREMIÄR Å K. DRAMATISKA TEATERN: "ÄVENTYRENS VÄRLD", lustspel av Christian Günther. — Fru Frida Winnerstrand (fru Julius) och herr O. of Winnerstrand (Holger Kruse). — Text å sid. 818.

Efter porträtt.

Kliche: Ang. Sjöbergs Klicheanstalt, Gbg.

PROFESSOR ARTHUR POSNANSKY. DIREKTÖR FÖR BOLIVIAS NATIONALMUSEUM I LA PAZ. Författare till vår intressanta artikel å närmast föregående sidor. Den bekante forskaren har särskilt blivit berömd för upptäckten av en förut icke känd kultur. Han deltog i Amerikanistkongressen i Göteborg sistlidne augusti, samt utlovade därunder en betydande donation av förenäl från hans forskningsområde till Göteborgs museum.

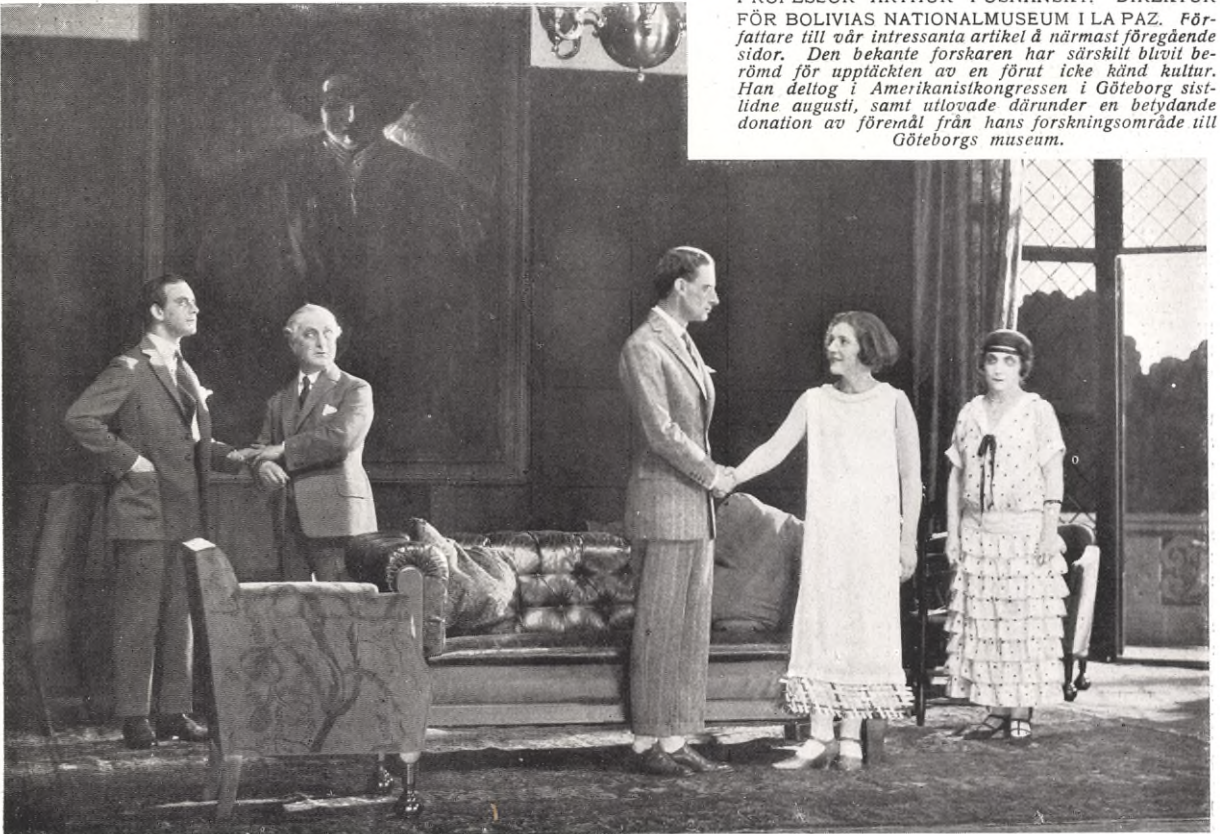
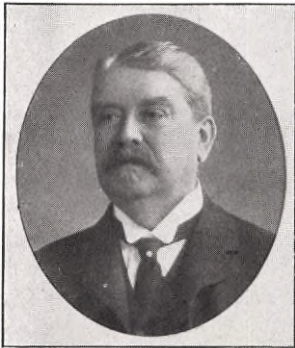

Foto. Carlson, Gbg.

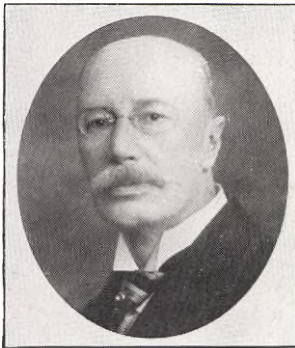
Kliche: Ang. Sjöbergs Klicheanstalt, Gbg.

LORENSBERGSTEATERN I GÖTEBORG. "VI Ä' ALLA LIKA", lustspel av Frederick Lonsdale. Scen ur 2:a akten. Fr. v.: Hrr S. Friedmann (Willie Tatham), T. Cederborg (tord Grenham), R. Arvedson (Willocks), fru Elsa Widborg (Margot Tatham), fru Thekla Sjöblom (Lady Frinton).

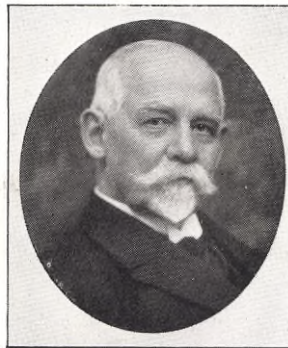
VECKANS PORTRÄTTGALLERI

A. J. H. JONSSON.
Grosshandlande. — Göteborg.
80 år 12 sept.*

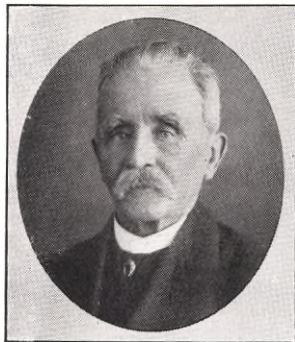
J. F. DYMLING.
F. d. Grosshandlande. — Sthlm.
70 år 7 sept.*

H. L. BRUSEWITZ.
Direktör. — Göteborg.
70 år 21 sept.*

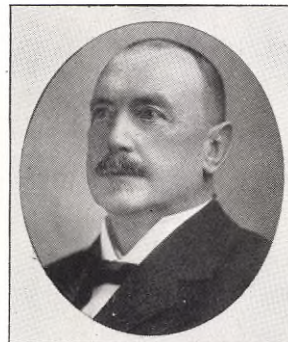
A. C. CARLANDER.
Grosshandlande. — Göteborg.
55 år 23 sept.*

E. N. NILSSON.
Med. d.r. — Huddinge.
80 år 25 sept.*

A. M. C. SANDSTRÖM.
Skolföreståndarinna. — Sthlm.
70 år 3 sept.*

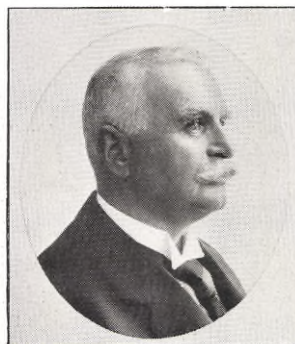
R. A. VON POST.
Med. d.r. Stadsläkare. — Gävle.
60 år 25 sept.*

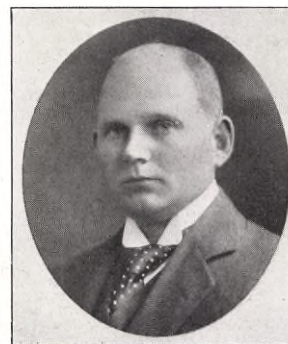
C. J. LINDBLÖM.
Nyttnämnd professor vid Åbo
akademi.*

C. G. LIDBERG.
Stadsfiskal. — Stockholm.
65 år 22 sept.*

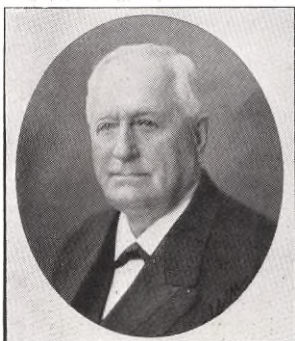
G. M. ROBACH.
Stadsingeniör. — Motala.
60 år 25 sept.*

A. GÄRDE.
Fastighetsdirektör. — Göteborg.
50 år 23 sept.*

E. V. ÅSBERG.
Rådman. — Västerås.
50 år 25 sept.*

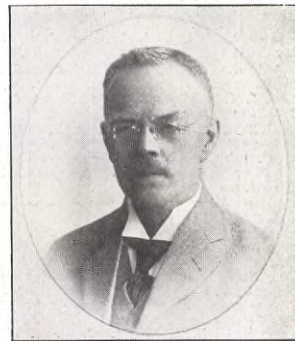
A. CARLSSON †.
Brukspatron. — Filipstad.
F. 1838. † 11 sept.*

F. LUNDAHL †.
Apotekare. — Stockholm.
F. 1850. † 2 sept.*

P. A. RYDSTRÖM †.
F. d. Kassör. — Skärblacksa.
F. 1852. † 1 sept.*

T. A. A. KÖSTER †.
F. d. Konsul. — Göteborg.
F. 1859. † 12 sept.*

Klischeé Aug. Sjöbergs Klischeéanst., Göteborg

* Data å nästa sida.

KULTURDOKUMENT. Forts. fr. sid. 815.

reliefer äro mestadels framställningar av utomordentligt intressanta förhistoriska, astronomiskt-kosmologiska begrepp, som t. ex. den ur ett enda block om 10,000 kg. huggna Solporten, (fig. 2) på vilken den dåvarande solkalendern återgives.

Tihuanacukulturen utvecklade sig alltså på själva höglandet och likväl tyckes denna andra period ha något annat präistoriskt kulturcentrum att tacka för sitt utomordentliga uppsving. Detta låg möjligen i trakter, som nu äro betäckta av havet. Den andra Tihuanacuperiodens undergång kan blott ha föranletts av en vulkanisk katastrof, varigenom dessa religiösa och politiska platser för en tid blevo övertäckta, vilket de där funna alluviala avlagringarna och tufferna bevisa. Efter den andra Tihuanacuperioden följde en period med cyklopiska stenbyggnader (fig. 5.), de hopfogade stenarnas period, under vilken delvis den föregående tidens byggnadsverk annekterades. Efter dessa stora kulturer följde två dekadensperioder, de lufttorkade tegelstensbyggnadernas period, och till slut den så kallade "inkas"-perioden. Dessa inkas voro endast så att säga dekadenta avkomlingar av de människor, som skapat den stora Tihuanacukulturen.

Efter Tihuanacuperioden höjde sig det så kallade höglandet betydligt och klimatet blev därigenom ogästvänligt, varför en stor del av invånarna utvandrade och omplanterade Andernas kultur på andra platser, framför allt norrut, där de betydligt senare uppnådde en relativt hög utvecklingsgrad och t. o. m. en viss grad av fulländning i det nuvarande Peru, Centralamerika och Mexico.

VATTENRENINGSVAGNAR. Forts. fr. sid. 808.

deras olägenheter kemiska metoder måst komma till användning.

Inom Intendenturstaben, där denna fråga studerats med värdefullt sakkunnigt stöd av apotekaren Fr. Bergendorff, har man kommit till den uppfattningen, att den bästa metoden för rening av vatten i större skala vid en armé är den, som för ett tjugotal år sedan började utexperimenteras vid Kaiser Wilhelmsakademien i Berlin och som går ut på bakteriernas dödande genom vattnets upphettning.

För svenska armén hava därtför i fjol från Tyskland inköpts ett par vattenreningsapparater, som verka enligt denna metod. De äro båda inmonterade å vagnar för att lätt kunna medföras. I dessa apparater intages vattnet genom en handpump eller genom en även å dem befintlig ångpump i en ångpanna, i vilken det uppvärms till 105 å 110 grader C., en värme som dödar alla bakterier. Men vattnet måste även befrias från andra föroreningar än bakterier. Apparaterna äro därför försedda med två filter, genom vilka vattnet passerar före och efter upphettningen. Genom en särskild sinnrikt konstruerad apparat blir råvattnet före inträdet i ångpannan uppvärmt av det på andra sidan av en tunn mellanvägg förbipasserande steriliserade vattnet, som å sin sida samtidigt avkyles, så att det, efter att före utträdet ur apparaten ha blandats med filterad luft, även till temperaturen blir fullt njutbart såsom dricksvatten.

Dylika vattenreningsapparater ha den största betydelse ej blott för armén, utan även för varje ort, där en epidemisk sjukdom uppträder till följd av vattnets infektion av sjukdomsalstrande bakterier. En vattenreningsvagn av här beskriven och avbildad typ kan där, med en prestationsförmåga av mer än 1,000 liter i timmen, leverera infektionsfritt gott dricksvatten. Man har alltså här en militär apparat, som även lämpar sig väl för bruk i det civila livet, och som på båda hållen redan i utlandet visat sig vara av det allra största gagn.

M. S. v. W.

Till bild å sid. 811.

Kriget i Marocko fortgår med ökad häftighet och allt större motgångar och förluster för spanjorerna. Militärdiktatorn de Rivera, som vid sitt tillträde till makten just underströk sin avsikt att bringa marockoäventyret till ett slut, har icke haft en lyckligare hand än sina föregångare, snarare tvärtom. De senaste underrättelserna visa nämligen att riffkabylernas anförare Abdul-Kerim innesluter den spanska huvudstyrkan i Tetuan, där den har mycket ringa utsikt till undsättning. Likaså äro 15,000 man isolerade i Chefchamen med endast obetydliga livsmedels- och vattenförråd. Den ytterligt oländiga terrängen gör nytillförsel svår, men i någon ringa mån äger den likväl rum medelst aeroplan, som bl. a. nedsläppa isstycken i de belägrade forten. De marockanska stammarna sakna ingalunda europeiska sympatier och Abdul-Kerim har upprepade gånger sökt förmå engelsmännen att framlägga saken inför folkförbundet. Spaniens och Englands sinsemellan vänskapliga förhållande vanskliggör emellertid detta. Muhammedanerna i Indien har nyligen börjat organisera finansiellt undertöd till sina trosförvanter i Marocko, som nu få mer än endast sitt borna krigarlyne och sina goda hästar att förlita sig till. För spanjorerna blir situationen allt mörkare och det enda de kunna sätta sitt hopp till är ett eventuellt franskt ingripande till sin hjälp.

Till bild å sid. 811.

Nationernas Förbunds delegerade församling i Genève har fortsatt behandlingen av de frågor, för vilka MacDonald och Herriot vid sitt besök angåvo riktlinjerna (se föreg. n:r). I avrustningsfrågan har särskilt dr. Munchs redogörelse för den danska regeringens försvarspolitik och Brantings stora tal i avrustningskommittén ett speciellt intresse för Norden. Hans uttalanden om Sveriges ställning i hithörande frågor och förbundsaktens effektivitet, om skiljedomsutslag och sanktioner m. m. utmyndade i ett beträffande Nationernas Förbund mycket optimistiskt yttrande. Det allmänna avrustningsproblemets behandling har hänskjutits till den blivande avrustningskonferensen, för vilken emellertid betydande förberedande arbeten redan utförts.

Till bild å sid. 813.

Till minne av den nyligen avslutade världspostkongressen har K. m:t låtit prägla en medalj i guld, av adertonde storleken i två exemplar och i åttonde storleken i ett exemplar, vilka tilldelats, de två förstnämnda, med tillhörande kedja av guld kongressens president, generalpostdirektör J. Juhlin, och vice president, direktören för Världspostföreningens internationella byrå i Bern, M. Camille Decoppet samt den senare kongressens sekreterare, sekreteraren vid internationella byrån M. Ernest Voutat. Medaljen är ämnad som ett erkännande av det skickliga och förtjänstfulla arbete nämnda personer nedlagt vid kongressen. Den bär som inskrift: "VIII:e världspostkongressen i Stockholm 1924".

Till bild å sid. 812.

International Law Association's kongress i Stockholm avslutades den 13 september, sedan ett flertal viktiga frågor under veckans lopp ventilerats och beslut fattats. Sålunda behandlades de nationella minoriteternas skydd, upprättandet av en permanent internationell brottmålsdomstol, internationell kontroll över illojal konkurrens, en ny internationell rätt m. m. varjämte de reviderade York-Antwerpenreglerna rörande haveri antogs. Bland festligheter, som anordnats i anslutning till kongressen ingick mottagning på Slottet och en galaföreställning på K. Teatern. Kongressen avslutades med en ståtlig bankett på Grand Hotel, vid vilken kronprinsparet närvar. Nästa kongress avhålls i Marseille 1926.

Amatörfotos. J. O. Stensdal, Antwerpen. Kliche: Goes, Gbg.
SVENSK U-BÅTSFLOTTILJ I ANTWERPEN
29 augusti — 2 september. T. v. Svenska flag-
gan å guvernörens för provinsen Antwerpen pa-
lais. T. h. De tre U-båtarna "Sälen", "Uttern"
och "Bävren". En krans nedlades å den okända
soldatens grav i Brüssel.

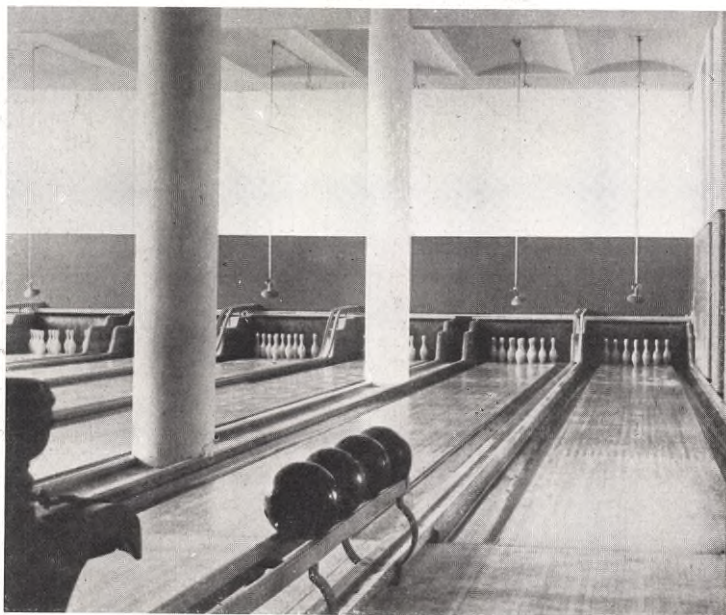
En allvarlig spårvägsolycka inträffade vid Slussen i Stockholm tidigt på morgonen den 11 september. Platsen var närmare bestämt hörnet av Katarinavägen och Brunnsbacken där ett uppgående och ett nedgående tågsätt på linje 4 möttes. Av någon anledning stannade icke nedgående tåget utan körde rakt på det andras motorvagn med påföljd att detta kastades ur spåret, bakre plattformen trycktes in och passagerarna slungades om varandra. Många skadades, därav sex mycket svårt och av dessa avied en, plåtslagaren John Pettersson, ett par timmar efter an-

Pressfoto. Kliche: Goes Rithyrå & Klicheanstalt, Gbg.
SPÅRVÄGSKOLLISSION I STOCKHOLM MED ETT
DÖDSOPFER. Den av ett spårvagnstågsätt påkörda
motorvagnen.

komsten till Maria sjukhus, dit de svårast skadade förts. Sammanstötningen vållade nära en timmes avbrott i all spårvägstrafik å Söder.

Beträffande anledningen till olyckan, som är en av de största och svåraste i Stockholmsspårvägarnes historia, har föraren å det påkörande tåget uppgivit att dess magnetbroms icke fungerade. En grundlig undersökning har omedelbart blivit igångsatt för att få full klarhet i detta avseende.

Efter fotografi.

Kliche: Goes Rithyrå & Klicheanstalt, Gbg.
NY BOWLINGHALL Å ÖSTERMALM I STOCKHOLM. Vår bild visar vänstra
halvan av hallen med 14 banor. Invigning med tävlingar mellan 275 deltagare
ägde rum den 5 september. Företagets ledare är direktör A. Öhngren.